

La Ruta de l'orde de Montesa

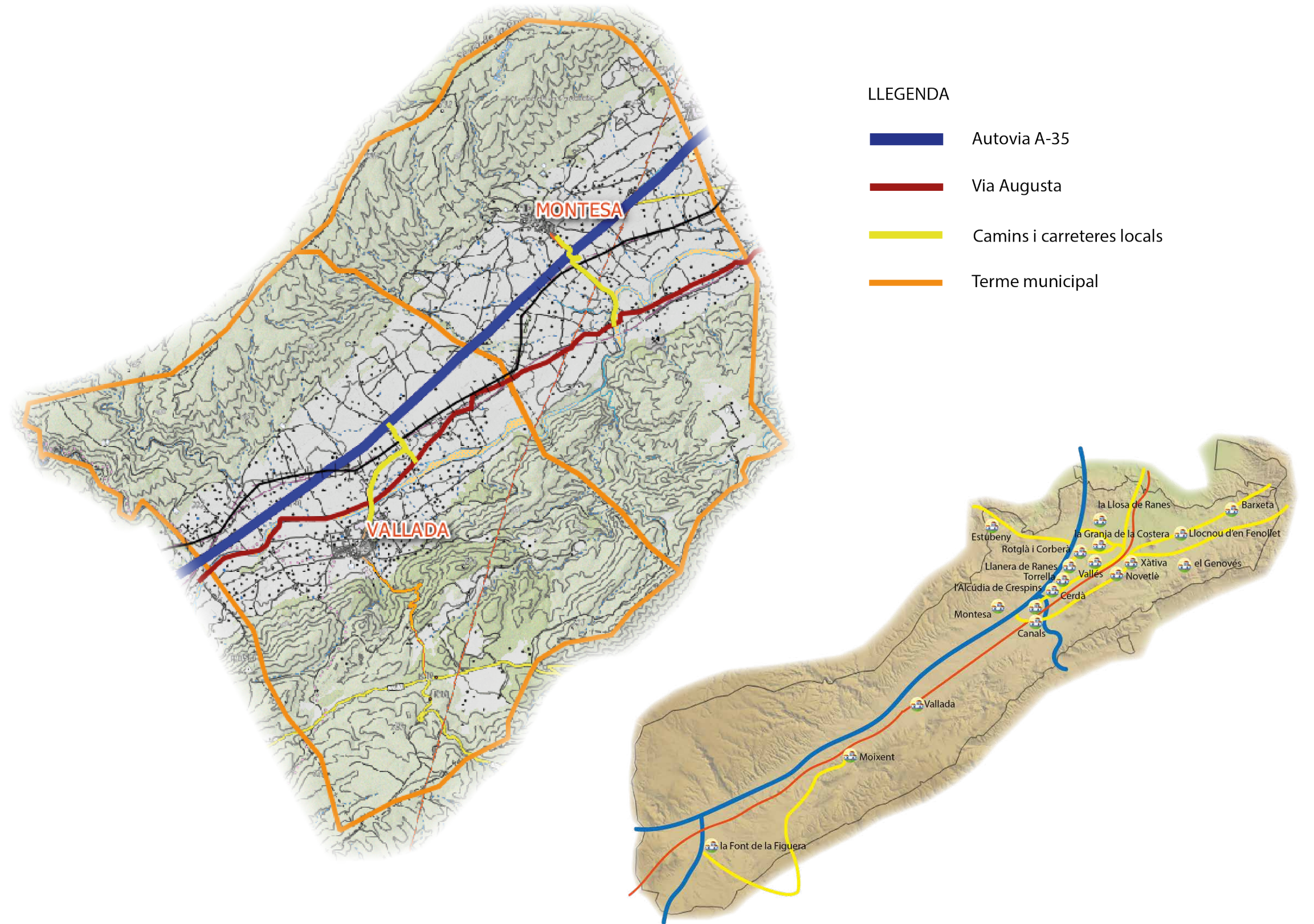
LA RUTA DE L'ORDE DE MONTESA

Durant més de cinc segles els frares-cavallers de l'Orde de Montesa van senyorejar un extens domini a la nostra comarca. El cor d'aquest senyoriu era el castell-convent de Montesa que així era el referent espiritual d'una orde que després del rei era qui més territori valencià controlava i el nucli dur dels nostres exèrcits feudals.

El 1319 els pobles de Montesa i Vallada van ser separats de la resta dels dominis reials i la seua administració i rendes (impostos i altres taxes) cedida a l'Orde, junt a extensos dominis per altres contrades valencianes. Així els frares-cavallers van esdevindre part substancial de la nostra comarca. Una relació i una presència que amb el temps va anar afeblint-se. El 1587 la corona aconseguí que fer-se amb el control de l'orde, que fins eixe moment havia pràcticament funcionat com un estat independent dins de l'antic regne de València, desplaçant-se així lluny de les nostres terres el centre on es prenen les grans decisions. Un segle i mig després es va produir el famós terratrèmol de Montesa (1748) que va assolir bona part dels pobles i el castell que ja no va ser reconstruït. Uns mesos després els religiosos del convent marxen cap a València i s'hi instal·len al Palau del Temple que passarà a exercir les funcions que abans tenia el castell-convent. La fita final va ser el 1835 quan, amb l'abolició definitiva dels senyorius, Montesa i Vallada passen a ser municipis d'un estat modern com el que coneguem ara.

Aquest camí conjunt de cinc segles va deixar un important llegat de patrimoni als dos pobles i un llegat més ample de relacions amb tota la comarca. La proximitat al senyoriu va afavorir que molts joves de la comarca acabaren com religiosos o cavallers. Uns membres que pel seu prestigi seran protagonistes de la vida administrativa, cultural i política de la Costera. No va ser aquesta la única relació. El poder i prestigi de l'orde va atraure un ample grup de professionals de prestigi com ara arquitectes o pintors que, a banda de treballar per a l'orde, van deixar obres i rastre a altres pobles de la Costera.

Et convidem a que ens acompanyes en un passeig per una part de la nostra història plena d'històries, llegendes, cavallers, frares i sobre tot les persones i els pobles que amb les seues vides van teixir el relat de la nostra història.

La benvinguda del nostre embaixador...3

Montesa, cor espiritual de l'orde...5

Vallada, poble i senyoriu...7

La Costera, més enllà del senyoriu...9

Frares i cavallers...11

Guia pràctica...13

La benvinguda del nostre embaixador Josep Cerdà i Ballester Historiador (Montesa)

Si s'acosteu a la Costera, un dels referents fonamentals des del punt de vista històric i monumental és la ciutat de Xàtiva, és clar. Però hi ha tal volta dins aquesta dilatada història, un element singular què, fent com de tàndem amb la ciutat el complementa: l'orde de Santa Maria de Montesa.

Aquella va ser l'orde militar del regne, la nostra orde, a l'igual que en Castella la de l'apòstol Jaume va engalanar amb llurs creus i veneres tants i tants personatges. I tot perquè Montesa, una de les viles reials que solcaven la incipient geografia del nostre país, fou l'elegida per a ser la seu d'aquella institució, a hores d'ara set vegades centenària.

La Montesa nascuda de la carta de població de 1289 incloïa dins del seu terme l'actual poble de Vallada, una localitat a la que se li atorgà territori propi i la seua independència uns segles més tard, el 1547. Tot i això, ambdues poblacions van passar a formar part del senyoriu de l'orde militar que havia de substituir i heretar els béns dels templers, un vincle del que només es van deslligar, des del punt de vista feudal, amb l'abolició definitiva dels senyorius el 1837.

Així Montesa i Vallada, dins del territori de l'orde militar, quedaren adscrites al manteniment del Sacre Convent de l'Orde i a la mensa magistral, alhora que administrades per un cavaller de l'hàbit amb el títol de sotsclauer.

A la Costera i a la subcomarca de la vall de Montesa només dits pobles formaren part del senyoriu de l'Orde. Però sí que hi hagué una presència de personatges de la comarca que van formar part de la institució: com a frares cavallers molts de la ciutat de Xàtiva, amb tres que arribaren a la màxima dignitat –la de mestre– als segles XV i XVI: Lluís Despuig, Francesc Sanç i Francesc Bernat Despuig.

Altres nobles, aveïnats o nascuts a Xàtiva, van rebre l'hàbit de cavaller de l'orde i a més, tenien senyories a la comarca: els Sanç de Vallés, Sanç de la Llosa, Tallada.

I altres de classes més humils –encara que benestants– van ingressar com a religiosos de l'orde de Montesa: fins a 58 només durant els anys 1592-1835, amb persones que procedien de Canals, la Font de la Figuera, Llanera de Ranes, Moixent, Torrella, Vallada, Xàtiva i

Montesa.

En resum, una institució que deixà la seua petjada a la comarca a través dels pobles que senyorejà, però també de totes aquelles persones que lluíren al pit la creu roja de sant Jordi pròpia dels montesians.

Fray Blas Maria Prats

Montesa, Cor espiritual de l'Orde

El 1319 l'orde de Montesa rep del patrimoni reial Montesa i el seu castell com a seu per a l'Orde que s'acaba de crear. L'edificació del castell-convent, superposat a l'existent castell d'origen andalusí, converteix a Montesa en la capçalera i cor espiritual d'una orde que gaudeix de nombrosos dominis per terres valencianes en rebre també els anteriors senyorius dels templers i dels hospitalers. Aquest paper durarà més de quatre segles fins que després del terratrèmol i vistes les dificultats per reedificar-ho, el rei Ferran VI com a mestre de l'orde ordena que es recupere allò que siga de profit i que la comunitat religiosa es trasllade al palau del Temple en València. El 1835 amb l'abolició dels senyorius Montesa es transforma en un municipi de ple dret i les seues institucions es desvinculen de l'orde.

Aquests cinc segles de relació han deixat a Montesa un ample patrimoni més enllà del castell. L'església del poble, la casa de la vila, la casa abadia, la casa del cavaller sots-clauer (actual museu parroquial), la Casa dels Frares, les ermites, les fonts, els portals i altres estructures, van ser edificats per l'orde i buscant sempre mostrar el seu poder a través

EL MUSEU PARROQUIAL

El cavaller sots-clauer de l'orde tenia entre les seues responsabilitats administrar la vila de Montesa. La casa que ara és l'actual museu parroquial i algunes de les adjacents eren la seua vivenda. L'actual museu parroquial mostra objectes i peces d'art recuperades al castell i altres llocs del poble, en una col·lecció que mostra l'esplendor que va arribar a viure Montesa en temps medievals i moderns.

EL TERRATRÈMOL

El 23 de març de 1748 el castell de Montesa va ser assolat per un potent terratrèmol que va causar greus danys a pobles de la Costera, la Canal i la Ribera Alta. Al castell van morir 22 persones entre religiosos i treballadors. Al poble s'han documentat altres quatre morts. A aquestes es van afegir les que en dies següents van causar la fam, el fred i les epidèmies en una població que va haver de mantenir-se a la intempèrie per les nombroses rèpliques que van continuar durant molts dies. A banda de causar el trasllat de la comunitat de frares a València, el terratrèmol va suposar un important retrocés per a tota la contornada que va tardar dècades a recuperar-se.

LA PLAÇA DE LA VILA, SEU DEL PODER

La Plaça de la Vila va ser el cor i seu del poder de la Montesa feudal. A un costat la Casa de la Vila, seu del poder civil i que encara conserva els seus arcs del segle XVI. A l'altre la Casa Abadia i l'església de l'Assumpció, seus del poder religiós. I annexa a aquesta darrera, la Casa del Cavaller Sots-clauer que administrava el poble en nom de l'orde.

EL CASTELL

El castell de Montesa té un origen ben antic. Per les troballes arqueològiques es sap que es tracta un punt fortificat des del període ibèric. Tot i que les primeres notícies sobre ell són del segle X durant el període andalusí. El 1244 Jaume I pacta amb els Banu Isa que li entreguen el castell de Xàtiva a canvi de cedir-los els de Montesa i Vallada i ambdós pobles. Trenta-tres anys després, al context de les guerres amb Al Azraq, Pere el Gran -fill de Jaume- assetja i pren per la força el castell incorporant-ho al patrimoni reial.

vallada, poble i senyoriu

Situada a l'altre costat de la Vall del Cànyoles, Vallada va permetre als Banu Isa primer i a l'Orde de Montesa després controlar des dels seus castells l'estratègic camí cap a Castella. Vallada, junt a les hui desaparegudes alqueries de Gaixna i Gaixneta van formar part de la donació reial de 1319 i fins 1547 van formar part tots del mateix municipi. Aquell any, el mestre Pere Lluís Galceran de Borja, atorga a Vallada el dret a erigir-se en vila.

El terratrèmol de 1748 va assolir també bona part del poble de Vallada i es va mantenir baix el control de l'orde fins 1835 i l'abolició dels senyorius.

El poble està dominat per un antic castell andalusí situat a l'Ombria de la Serra Grossa i que va caure en desús molt ràpidament. Ja al segle XIV va ser assolat parcialment. Tradicionalment la gent de Vallada, a banda de l'agricultura i la ramaderia, ha sigut coneguda per l'artesanía del vímet, que amb el temps es va reconvertir en fàbriques de mobles de rattan, i la producció de carbó vegetal.

El pas de l'orde va deixar a Vallada un notable patrimoni com ara l'església de Sant Bartomeu que es va iniciar el segle XVI i configurar definitivament al XVIII. També forma part d'ell la Casa Abadia del segle XVI que conserva la façana de carreus de pedra a la planta baixa i una llotja amb arcs al pis superior. Altres elements importants d'aquest patrimoni vinculat a l'orde són les tres ermites del poble, totes elles del segle XVIII i l'edifici del pòsit -magatzem públic de blat- que es va edificar el 1789.

LES ERMITES

Una orde religiosa com la de Montesa tenia una forta preocupació per les qüestions espirituals. Una bona prova és que, a banda de l'església es van edificar al poble tres ermites: la de Sant Sebastià, la del Diví Jutge i la del Santíssim Crist del Mont Calvari. La de Sant Sebastià es troba a un paratge proper al poble. Les altres dues es situen a la part alta del nucli antic del poble, molt properes a l'inici del camí que va cap a l'altra.

LA REVOLTA DE 1680

No tot era pau i harmonia a la relació entre l'orde i el poble. El 1680 es va produir un avalot al poble de Vallada quan els veïns armats es van enfrontar a frares de l'orde de Montesa i veïns de Montesa per una disputa pels límits del terme. Els enfrontaments es van produir quan l'orde i l'escamot de Montesa van apressar ramats valladins per tal de satisfer danys previs. Finalment les paus van concloure amb nous amollonaments.

La Costera, l'orde més enllà del senyoriu.

La proximitat al castell-convent de Montesa i el senyoriu va fer que moltes persones de la comarca buscarà allà el seu destí. Així molts fills de les famílies nobles de la Costera van optar per ser cavallers i molts altres de famílies benestants vam triar la carrera de frares de l'orde. Així entre 1592 i 1835 hi ha documentats 23 cavallers de la Costera a l'Orde (22 de Xàtiva i 1 de Vallés) i 58 frares (9 de Canals, 6 de la Font de la Figuera, 1 de Llanera de Ranes, 3 de Moixent, 1 de Torrella, 6 de Vallada, 10 de Xàtiva i 22 de la pròpia Montesa). No acabava ací aquesta relació senyorial amb l'orde, ja que persones que gaudien de senyoriu a la Costera, hi visqueren o no, també van professar com cavallers. Així en trobem cavallers que van ser senyors de pobles com l'Alcúdia de Crespins, Annahuir, Barxeta, Cerdà, Estubeny, el Genovés, Llanera de Ranes, Llocnou d'En Fenollet, Moixent, Novetlè o Vallés.

Una entitat tan poderosa com l'Orde de Montesa tenia al seu voltant un seguit de professionals que li prestaven els seus serveis. Els historiadors ens han deixat el nom d'alguns d'aquests professionals provinents de la comarca o que van treballar a la comarca després d'haver treballat per l'orde. Així, el mestre d'obres de la seu de Xàtiva, mossén Joan Aparicio, havia nascut a Énguera, i els seus servicis es documenten a les parròquies de Montesa i Vallada. Gaspar Requena, col·laborador del famós Joan de Joanes en el retaule major de la parròquia de la Font de la Figuera, fou un pintor nascut a Montesa, amb obra hui a Xàtiva, Vallada, l'Olleria i Montesa, entre altres; també el pintor Martí Cabanes –anomenat Mestre de Borbotó– compta amb obres a la capital de la Costera, a Montesa i a la Torre de Canals.

Aquesta relació entre l'orde i la comarca encara va anar més enllà, els cavallers i els frares, gent formada i de prestigi van ser també els escollits per participar a diferents procediments públics o exercir determinats càrrecs públics. D'aquesta manera el xativí fra Lluís Despuig (1453-1482) va arribar a ser Virrei de València a banda de Mestre de l'orde.

Fra Lluís Despuig

UN FRARE ACTUANT EN NOM DEL REI

Allà pel 1770 els veïns de Canals van demanar permís per tal d'aprofitar part de les aigües del Cànyoles per regar la partida de la Riera, apegada a aquest Riu. El 27 de juny de 1771, el montesià Fra Andrés Alonso Angulo signa l'autorització en nom del rei.

Retaule de Sant Sebastià, Sant Fabià i Sant Roc (Montesa)

LA NISSAGA DELS PINTORS REQUENA

La Nissaga dels pintors Requena. Gaspar Requena “el Jove” (ca. 1530 - ca. 1603) fill del també pintor bocairentí Gaspar Requena “el Vell”. Nascut a Xàtiva va tenir un actiu taller de pintura del que participaven el seu fill Miquel, el seu gendre Pere Mateu i la seua filla Jerònima. Aquesta dona singular per ser una de les poques artistes conegudes de l'època es va fer càrrec del taller familiar en morir el seu marit. El prestigi del taller va ser tal que van ser cridats a València per tal de posar-se al servei del virrei i arquebisbe Joan de Ribera.

A la Costera podem gaudir de diverses obres seues conservades al museu de l'Almodí, al retaule parroquial de Vallada i al retaule de Sant Sebastià, Sant Fabià i Sant Roc de l'església de Montesa.

ELS SANS DE VALLÉS I L'ORDE

Dos membres d'aquest llinatge de senyors de Vallés van professar com a cavallers entre els segles XVII i XVIII

Flagel·lació de Santa Bàrbara (Museu de l'Almodí, Xàtiva)

Retaule parroquial de Vallada

Retaule parroquial de Vallada

Retaule de Sant Sebastià, Sant Fabià i Sant Roc (Montesa)

Palau dels Sans a Vallés

Freres i cavallers, l'Orde de Montesa

L'orde de Montesa va ser fundada pel rei Jaume II “el Just” per tal de que es quedara amb els dominis dels dissolts templers i dels hospitalers. Va ser un procés que es va iniciar el 1316 i que es va culminar el 1317 a l'obtenció del permís del papa Joan XXII. Aquest permís anava supeditat a la supervisió de la nova orde per part de l'orde castellana de Calatrava. Aquest procés va haver de fer front a l'oposició dels hospitalers que havien consolidat un poderós domini a terres valencianes al que havien afegit el dels templers. El 22 de juliol de 1319 es va celebrar la constitució de l'orde i es van ordenar els tres primers frares-cavallers. Eixe mateix any l'orde va rebre la donació addicional de Vallada i Montesa per tal d'instaurar a Montesa el seu castell-convent. A partir d'eixe moment l'orde va intervenir a conteses com ara la guerra de la Unió, la guerra dels dos Peres i a la conquesta de la Mediterrània. Al segle XVI encara podem trobar tropes montesianes actuant al nord de l'Àfrica.

L'any 1400 l'orde es fusiona per orde reial amb la de Sant Jordi d'Alfama, el que causa que es canvie la creu negra flordelisada original per una creu plana de color roig. Al segle XV Ferran II “El Catòlic” intenta fer-se amb el control de l'orde, però fracassa sent la de Montesa l'única orde a la península que es manté independent. Serà el seu rebesnet Felip II qui aconseguirà en 1587 fer-se amb aquest control després d'un complicat afer judicial amb el darrer mestre Pedro Luís Galcerán de Borja. Amb l'abolició efectiva dels senyorius el 1835 l'orde va passar a ser una institució religiosa, cerimonial i caritativa que conservava únicament una xicoteta propietat a Ciudad Real. Els actuals cavallers encara mantenen reunions periòdiques i fan visites a Montesa de caire cerimonial.

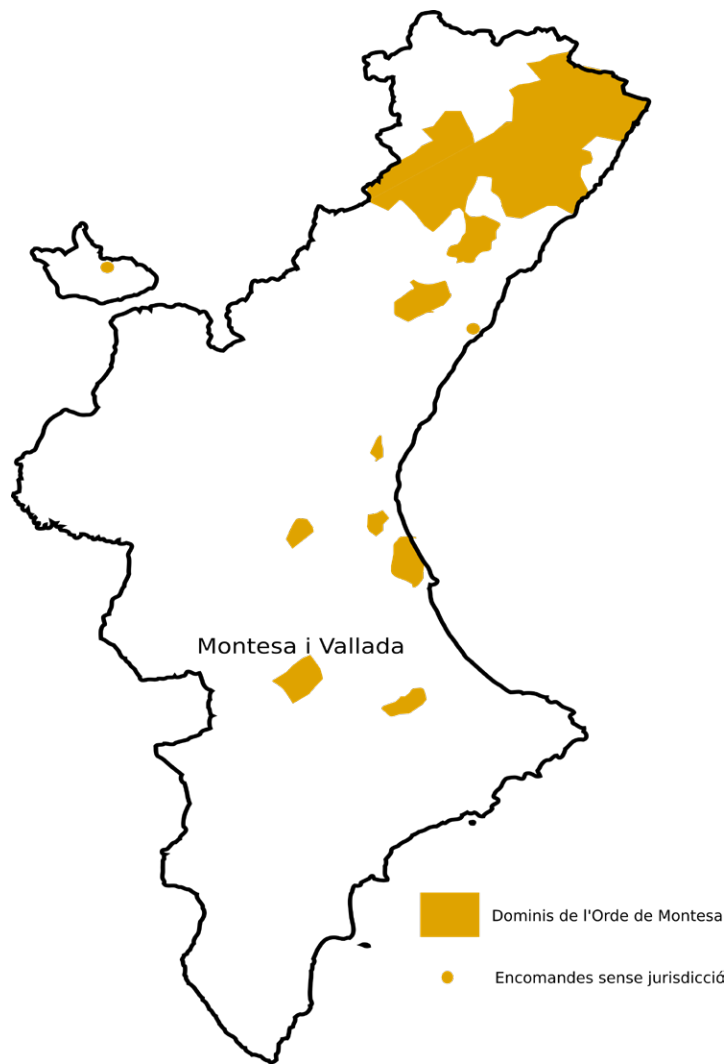
L'orde es dividia en varis estaments. D'una banda estaven els frares cavallers, que eren el braç armat de l'orde i que eren religiosos que tenien el dret d'usar les armes. Més endavant, per tal de fer més atractiva l'orde se'ls va permetre casar-se i mantenir un patrimoni fora de l'orde. De l'altra estaven els frares clergues

que eren exclusivament religiosos i estaven a càrrec del convent del castell de Montesa i de les parròquies als territoris de l'orde. Per sota d'ells estaven els novicis que rebien formació per ser frares i un cos de servents que es feia càrrec de bona part de les tasques quotidianes. Pel que fa a les tropes de l'orde, a banda dels cavallers, també en formaven part “sergents” -soldats professionals- i reclutes que es feien entre els vassalls en cas de necessitat.

UN EXTENS DOMINI

Les possessions pervingudes a l'orde foren dividides en dues parts, una de les quals fou assignada com a cambra del mestre —o maestrat—, i l'altra fou encomanada a diversos cavallers amb títol de comanadors. Als frares clergues els donaren priorats i rectorats. El maestrat comprenia dos batllius: el de Cervera —amb les viles de Sant Mateu, Càlig, Rossell, la Jana, Traiguera, Xert, Sant Jordi i Canet— (dit Maestrat Vell, o simplement Maestrat) i el de Montcada —amb les viles de Carpesa, Borbotó, Massarrojos, Sueca, Montesa i Vallada— (Maestrat Nou). De les comandes cal destacar la de Peníscola, Culla, Silla, les Coves de Vinromà, Benassal, Ares, Vinaròs (que comprenia també Benicarló, i que, fins el 1359, formaren part de la de Peníscola), Alcalà de Xivert (amb el castell de Polpís), Onda (amb Tales i Artesa), Vilafamés, Borriana, Montroi, Ademús (amb el castell de Castellfabib) i Perputxent (amb les quatre viles de la seva vall). En conjunt, un territori format per 67 localitats, amb una població d'unes 28.000 persones aproximadament, en el 1320.

PERE LLUÍS GALCERAN DE BORJA, EL DARRER MESTRE

Aquest membre del llinatge dels Borja nascut el 1528 va viure una vida més que novel·lesca. Com a mestre de l'orde de Montesa va portar a terme exitoses campanyes militars al nord d'Àfrica en nom de la corona. Però, al temps, va ser participant actiu en les lluites que tenia la seua família amb el llinatge dels Pardo de la Casta per fer-se amb el control de les institucions de l'antic regne de València. Així Galceran i els seus germans, entre ells el que després va ser Sant Francesc de Borja, van prendre part activa en enfrontaments i assassinats que van culminar amb l'ajusticiament a Xàtiva del seu germà Didac per orde de Felip II i amb l'empresonament a Castella de Galceran.

El 1566 es enviat per la corona al nord d'Àfrica com governador on desenvolupa una intensa activitat militar junt a cavallers de l'orde. Un any després de la seua tornada, el 1572, és acusat de sodomia (ser homosexual) i és processat per la inquisició. El 1575 va ser condemnat a confinament durant 10 anys al castell-convent de Montesa. Una reclusió que no era un empresonament sinó una manera d'allunyar-lo d'on podia ser un problema polític. Tot i això pocs anys després comença a maniobrar per aconseguir que el càrrec de mestre de l'orde passe a ser hereditari i que el puga rebre el seu fill Joan. Bona part de l'orde s'oposa i Felip II tampoc estava d'acord en deixar en mans de ningú una orde que aspirava a controlar. S'inicia així un dur procés de pressions i negociacions que finalitza quan Galceran el 1587 cedeix a la corona el control de l'orde a canvi de ser nomenat comanador major de l'Orde de Calatrava i Virrei de Catalunya i garantir que el seu fill i net rebrien també aquesta comanda. El 1592 va morir a Barcelona mentre exercia el seu càrrec de virrei.

Els Museus

Museu Parroquial de Montesa. C/ Santa Bàrbara, 6 El museu es localitza a l'antiga casa del cavaller sots-clauer (S. XVII) que era l'administrador dels pobles de Montesa i Vallada en nom de l'orde. La col·lecció consta d'obres d'art i peces tant provinents del castell com d'edificis sacres de la localitat. Telèfon 962 29 90 75 <http://www.museumontesa.com/>

Museu de l'Oli de Montesa. C/ Dr Fernando Vila Pedroso, 5. El museu aprofita l'antiga almàssera (construïda el 1948) per mostrar el conreu tradicional i la producció d'oli d'oliva al poble de Montesa. Telèfon: 962 29 90 80

Museu Arqueològic de Vallada. El museu es troba a l'antic edifici del pòsit -un dipòsit públic de cereal- que es va construir el 1789. El museu exhibeix peces d'un ample període històric que abasta des del paleolític fins l'època medieval a la que Vallada es va incorporar a l'Orde de Montesa. Telèfon: 962 25 70 09 <http://www.vallada.es/es/page/museo-arqueologico-municipal-vallada>

Altres informacions d'interès:

Renfe.

- Informació Estacions: 912 432 343
- Informació, reserva, venda, canvi i anul·lació de bitllets: 912 320 320
- Atenció a viatgers amb diversitat funcional i sensorial: 912 140 505

Lloguer de vehicles.

- Martirent (Xàtiva). Tel: 962 43 12 42.
- RR Motor (Xàtiva). Tel: 962 43 12 42. alquiler@rrmotor.es. <http://rrmotor.es/>
- Autoserra (Canals). Tel: 962 24 18 86

Tourist Info

- Tourist Info Montesa. Telèfon: 962 29 90 80 Mail: montesa@touristinfo.net

- Castell de Montesa. Telèfon: 962 29 90 80 Mail: montesaturisme@outlookes / <http://www.montesa.es/ca/montesaturisme>

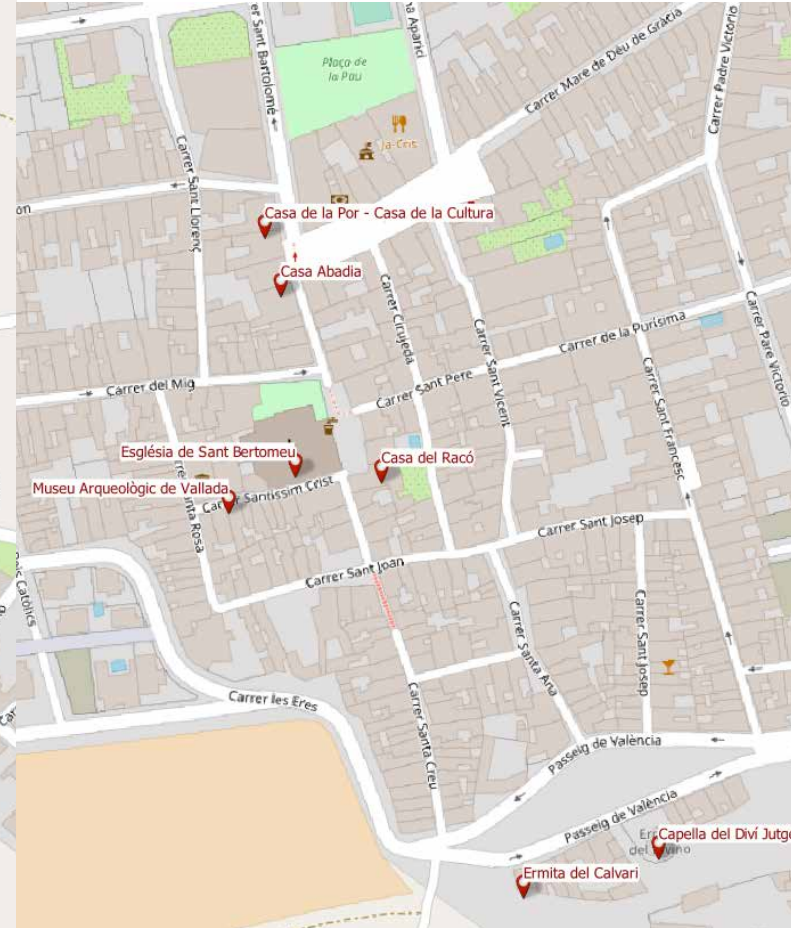
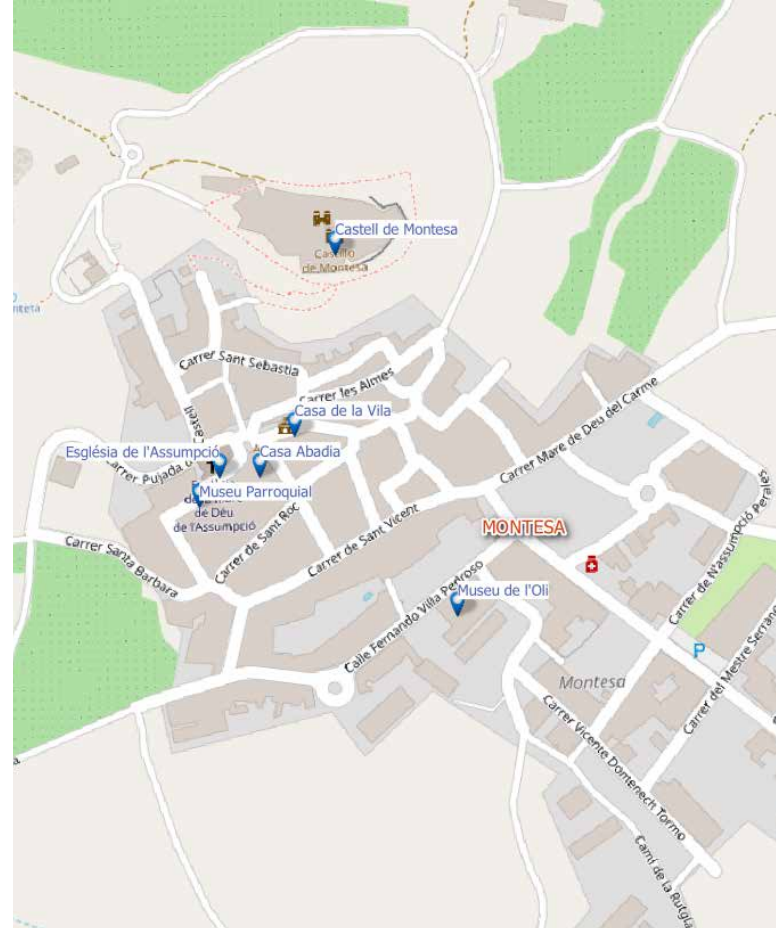

ON DORMIR

Vallada

- Casa Pesseta Casa Rural. Av. Guardia Civil, 54. Telèfon: 658937285.

- Alberg de les Ermites. Paratge de les Ermites S/N. Telèfon: 667 162 900. Correu electrònic: Info@alberguelasermitas.com <https://www.alberguelasermitas.com/>

BARS I RESTAURANTS

Vallada

- Restaurant La Torre. 653 96 51 84. Carrer del Mig, 22.
- Bar Els Molinets. 658 81 71 90. Av. dels Molinets, 33.
- Bar Restaurante Ja-Cris. 622 12 57 22. Plaça Major, 9.
- Restaurante La Sal del Romer. 686 79 08 98.
- Bar Els Molinets. 658 81 71 90. Av. dels Molinets, 33.
- Bar Capritx. 722 31 21 31. Av. dels Molinets, 5.
- Bar L'Ermita. 650 20 85 70. CV-649.
- El Dorado. 699 34 04 91. Av. Reino de Valencia.
- Cafeteria Bocateria Ací Quedem. 630 92 49 85. Carrer de la Mare de Déu de Gràcia, 30.
- Bar Manolo. 699 73 77 15. Carrer Josep de Ribera lo Espagnoletto, 13.
- Bar La Ermita. 650 20 85 70. Camino la Ermita S/N.
- Sáez Restaurante. 962 25 71 58. Carrer de la Mare de Déu de Gràcia, 33.
- Jenniforj. 962 25 77 65. Carrer Santa Teresa, 47.
- Boro's Pub. Av. dels Molinets, 5.
- Salsipuedes. Carrer de la Mare de Déu de Gràcia, 30.
- Nuovo Banjo. 634 83 40 79. Carrer Sant Bertomeu, s/n.
- Glaçó. 675 89 31 07. Carrer Josep de Ribera lo Espagnoletto, 21.

Montesa

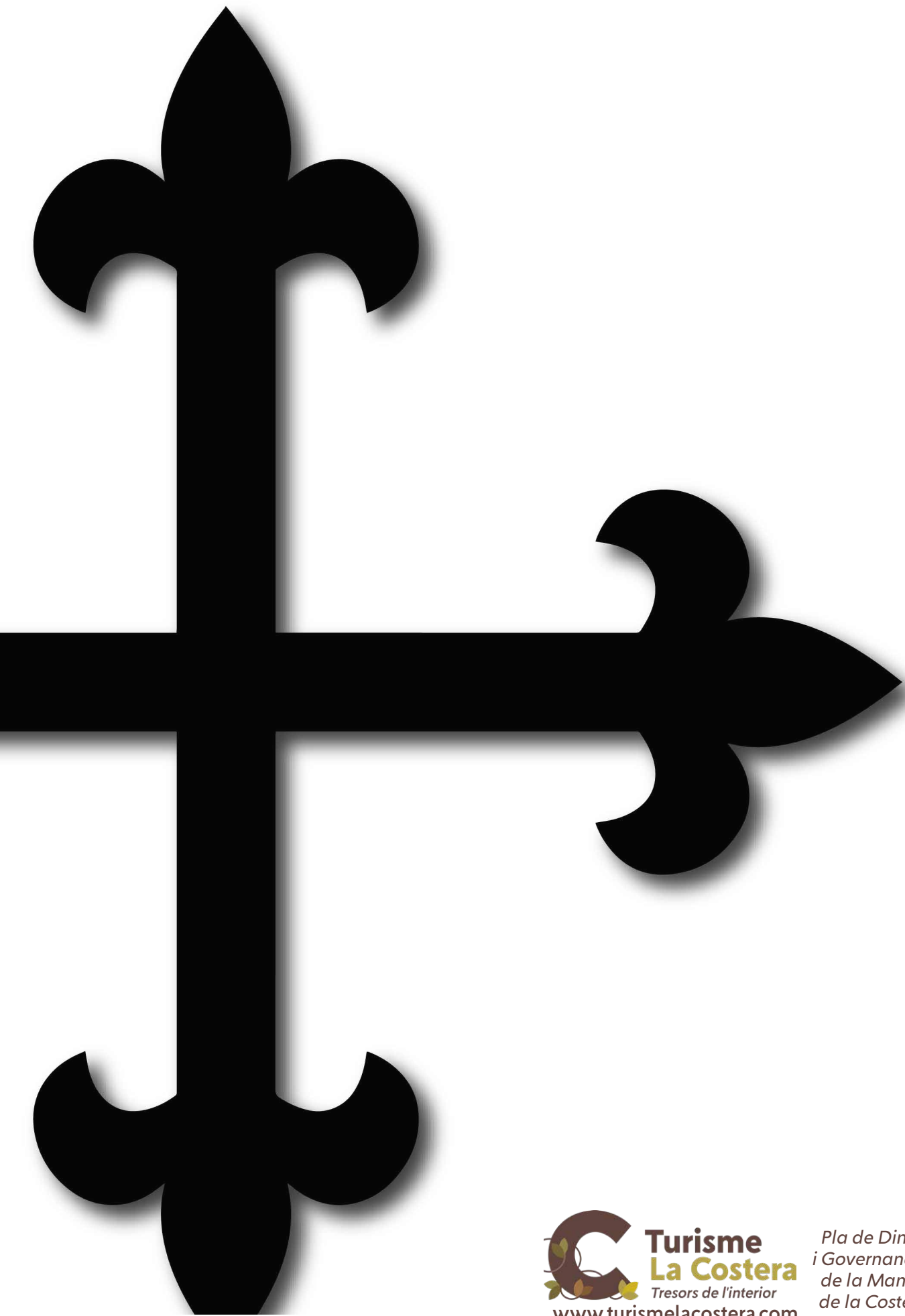
- Bar Poliesportiu Montesa. 685 54 89 44. Camí de la Rotglà, 55D.

- Bar Elia. 962 29 93 21. Avinguda de Silverio Perfecto
- Sanz Navarro, 43.
- El Ramallar. 609 98 07 00. Carrer Pujada al Castell, s/n.
- Cafeteria Ca Aurora. 645 59 14 57. Carrer de Sant Vicent, 36.
- Arroseria El Musical. 609 03 89 90. Carrer de Sant Vicent, 26.
- Restaurante Sierra Cazorla. 962 29 91 88. Autovía A-35 km 38.
- Bar BBT Otra. Carrer Mare de Déu del Carme, 20.

EN AQUEST QR I ENLLAÇ PODRÀS TROBAR INFORMACIÓ ACTUALITZADA SOBRE TURISME A LA COSTERA

*Pla de Dinamització
i Governança Turística
de la Mancomunitat
de la Costera - Canal*

**GENERALITAT
VALENCIANA**

